

W sercu Raciborza, przy ulicy Kasprowicza 11...

...stoi budynek nieprzeciętny — świadek zmieniających się epok, systemów i pokoleń. Choć jego historia sięga początków XX wieku, to właśnie od 1946 roku zaczęła się nowa karta w dziejach tego miejsca: karta powojennej odbudowy, edukacyjnej misji i konsekwentnego dążenia do nowoczesności. I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza, dzisiaj część Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 1, nie tylko odzyskało swoją funkcję po wojennej zawierusze, ale z biegiem dekad stało się instytucją kulturotwórczą, otwartą na innowacje i wrażliwą na swoje dziedzictwo.

Rozbudowa, modernizacje, adaptacje i dbałość o detale – wszystko to sprawiło, że szkoła ta jest dziś nie tylko miejscem nauki, ale i architektoniczną perłą, łączącą tradycję z funkcjonalnością XXI wieku. W poniższym artykule przybliżamy najważniejsze etapy jej przemian – od 1946 roku aż po czasy współczesne – opowiadając o ludziach, decyzjach i inwestycjach, które tchnęły nowe życie w stare mury.

1946–1949 powojenna transformacja i stabilizacja

Już w pierwszych latach powojennych szkoła odzyskała swój blask, stając się symbolem odbudowy i nowego początku. W maju 1945 zakończono rekrutację do państwowego liceum i gimnazjum, a 15 czerwca odbyło się pierwsze uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego, połączone z mszą świętą – choć jeszcze w budynku przy placu Mostowym. W lipcu szkoła powróciła do odzyskanego gmachu przy ulicy Bończyka (dziś Kasprowicza 11) – budynku, który niegdyś służył jako lazaret wojskowy, a teraz miał stać się świątynią wiedzy. Niedługo później nauczanie podzielono na odrębne formy dla chłopców i dziewcząt, by już w 1947 roku zjednoczyć je na nowo w duchu wspólnej edukacji – jako koedukacyjną wspólnotę uczniów i nauczycieli. W styczniu 1949 roku szkoła oficjalnie otrzymała imię patrona – Jana Kasprowicza, a w kolejnych latach, do 1965 r., przeszła szereg reorganizacji: od gimnazjum realnego, przez strukturę łączoną z podstawówką, aż do wyodrębnienia I LO oraz SP nr 9 (ta opuściła gmach w 1971).

Tradycja architektoniczna i modernizacje w XXI wieku

Nowy wiek – nowe funkcje

W roku szkolnym 2001/02 powstało Gimnazjum z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Josepha von Eichendorffa, a od 2011 roku szkoła wzbogaciła ofertę o 4-letnie Liceum Plastyczne. Lipiec 2001 roku przyniósł początek jednej z kluczowych inwestycji architektonicznych – rozpoczęto budowę łącznika-rotundy, łączącego skrzydła budynku, finansowanego przez Fundację Hermann-Niermann z Düsseldorfu. Symbolicznego wymiaru nabrała uroczystość 3 września, podczas której – w trakcie powiatowej inauguracji roku szkolnego – odbyło się położenie kamienia węgielnego oraz wmurowanie aktu budowy. 4 października 2002 roku nastąpiło uroczyste otwarcie nowo wybudowanego łącznika. Uruchomiono także nowoczesną, 20-stanowiskową licealną pracownię informatyczną oraz centrum informatyczne – inwestycję, która zapoczątkowała intensywną cyfryzację szkoły i otworzyła nowy rozdział w jej rozwoju technologicznym.

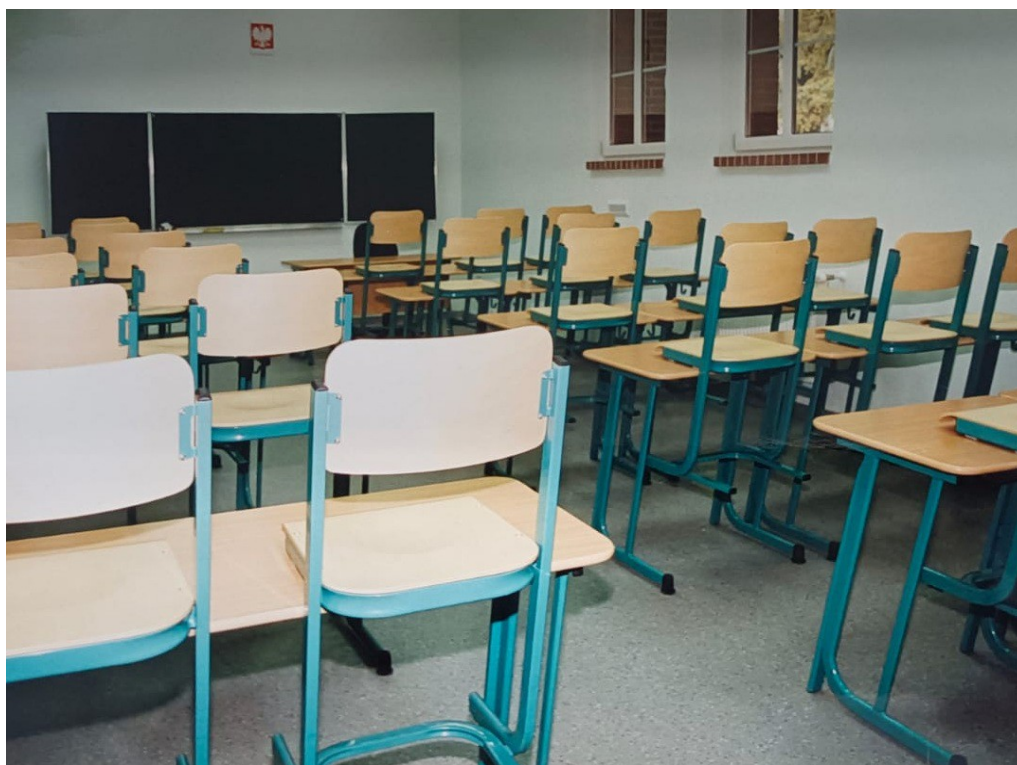
Etap modernizacji 2003–2006

W tych latach szkoła wkroczyła w nowy rozdział swojego istnienia – czas gruntownej przemiany. Dzięki wsparciu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska oraz Funduszy Powiatu, przeprowadzono kompleksową termomodernizację gmachu: odnowiono elewację, wymieniono stolarkę okienną i dachową, a także unowocześniono infrastrukturę sali gimnastycznej oraz szkolnych sanitariatów. To inwestycje o wartości ponad 4,5 mln zł – inwestycje, które nadały budynkowi nową formę, nie odbierając mu duszy.

Kompleksowe prace wewnątrz – 2021–2022

Równoległe modernizowano korytarze, sale lekcyjne, pracownie oraz salę gimnastyczną. To część większej inwestycji powiatowej, mającej na celu podnieść komfort nauki i funkcjonalność przestrzeni edukacyjnej.

Rewitalizacja auli – nowe życie historycznego wnętrza

Aula pełniła kiedyś funkcję kaplicy międzywyznaniowej dla katolików, ewangelików i żydów – symbol wielokulturowości sprzed ponad stu lat. Renowacja auli była zwieńczeniem wielomiesięcznych działań – prace zakończono we wrześniu 2022 roku, a oficjalne otwarcie nastąpiło 26 września, w obecności starosty Grzegorza Swobody, parlamentarzystów i dyrekcji szkoły. Dzięki staraniom dyrektor Marzeny Kacprowicz udało się pozyskać około 800 tys. zł finansowania z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, budżetu Powiatu oraz Lasów Państwowych. Ta kwota stała się kluczem do kompleksowej rewitalizacji: odnowiono stolarkę drzwiową, parkiet, ściany sceny, wymieniono system oświetlenia, nagłośnienie i doposażono salę – w nowoczesny sprzęt multimedialny. Zabiegi konserwatorskie zachowały historyczny charakter auli, czyniąc ją nowoczesną przestrzenią wydarzeń szkolnych i kulturalnych.

Rewitalizacja szkolnego ogrodu – zielona przestrzeń nauki, sztuki i relaksu

W 2022 roku szkoła, we współpracy z czeską Střední školą umělecko a průmyslovą w Opawie, przystąpiła do realizacji projektu pt. „Otwarty ogród – zielona oaza spotkań, nauki, sztuki i relaksu”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa RP w ramach programu „Przekraczamy granice”. Celem tej inicjatywy była rewitalizacja szkolnego ogrodu, obejmująca modernizację ścieżek komunikacyjnych, odnowienie terenów zielonych, budowę wiaty przy pracowni rzeźby oraz ustawienie ścianki wystawienniczej, a jej wartość wyniosła 14 701 euro. Dzięki temu przedsięwzięciu szkoła zyskała estetyczną, a przede wszystkim bezpieczną i funkcjonalną przestrzeń, sprzyjającą integracji społeczności szkolnej oraz wspierającą działania edukacyjne i artystyczne.

Symbolika przemian: szkoła w XXI wieku

Pomimo modernizacji budynku, zabytkowe detale, ogrodzenie i sala gimnastyczna z 1934 roku zachowały swój autentyczny charakter. W 2023 roku budynek wpisano do rejestru zabytków województwa śląskiego (nr rej. A/1267/23). We wrześniu 2004 roku szkoła zmieniła nazwę na Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Raciborzu, co odzwierciedla jej rozbudowaną strukturę oraz rolę, jaką pełni we współczesnym systemie edukacyjnym. Zwieńczeniem najnowszych działań infrastrukturalnych było zakończenie w grudniu 2024 roku generalnego remontu sali gimnastycznej, współfinansowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki oraz Starostwo Powiatowe.

Epilog: Gmach żyje – łącząc historię i nowoczesność

Od 1945 roku, gdy szkoła zaczęła budować powojenną historię polskiej edukacji, aż po lata 2022–2024 – gdy odnowiona aula zabłysła ponownie, a modernizacja objęła także salę gimnastyczną – I LO im. Jana Kasprowicza w Raciborzu przeszło długą drogę. Dziś, jako Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Raciborzu, jest świadectwem skutecznej adaptacji historycznej przestrzeni – miejsca, gdzie tradycja spotyka nowoczesność, a młodzi mieszkańcy kroczą w stronę przyszłości, korzystając z architektonicznego dziedzictwa swoich poprzedników.